

Glæden ved fællessang

*“Når vi synger sammen med andre, er vi ikke os selv nok.
Vi overskrider os selv og bliver en del af noget større.
Når det lykkes, kan det høres!”*

... af undervisningsminister
Bertel Haarder

Når vi synger sammen, kan vi både høre og mærke, hvad det betyder at have et fællesskab. At have en fælles kultur, hvor sangens tekst og melodi udgør det fælles indhold. At have en fælles oplevelse, hvor man ubesværet synger med, så naturligt og ligetil som når man trækker vejret. Jeg selv har været privilegeret med at vokse op med højskolesange. Det giver mig en fornemmelse af, at der er sange, jeg altid har kendt. Jeg har lært dem, uden at jeg vidste, at jeg lærte dem. Jeg voksede ind i en sangkultur med tekster og melodier, der er blevet en del af mig selv.

Mit ønske for folkeskolens elever er, at de, i det mindste mens de går i skole, men også i mange andre sammenhænge, får mulighed for på samme måde at blive indført i en fælles og solidt funderet sangkultur. Fællessang er alt andet lige en større oplevelse, når mange mennesker kender og synger med på sangene, end når fællessangen kun er fælles for nogle få, mens resten synger prøvende og usikkert med – eller helt lader være med at synge.

Når vi synger sammen med andre, er vi ikke os selv nok. Vi overskrider os selv og bliver en del af noget større. Når det lykkes, kan det høres!

Med sangen sætter vi lyd på poesi, følelser og stærke oplevelser. Når vi synger, åbner vi for nogle følelsesmæssige kanaler, hvor vi kan få umiddelbar kontakt med vore egne og andres følelser.

Set i skolesammenhæng forudsætter det naturligvis, at skolens medarbejdere oprigtigt vil sangen. Fællessang opstår kun yderst sjældent spontant og af sig selv. Nogen skal tage initiativet. Nogen skal tage ansvaret for at vælge sange, der binder børn, unge og voksne sammen på tværs af alder og kulturelle forskelle. I skolen vil det først og fremmest være de voksnes ansvar.

Børn elsker at synge, og de synger af hjertens lyst alle typer af sange, når man som voksen giver sig tid til at synge sammen med dem. Det at synge er

“Jeg vil gerne gøre mit til at genoplive fællessangen i vore samfund både i og uden for skolen.”

“Sangen har været med fra folkeskolens begyndelse. Det vil sige i næsten 200 år.”

en aktivitet, som alle elever – store som små – kan deltage i. Der er da også en lang og god tradition i Danmark for at synge i skolen. Med skoleloven af 1814 blev grundstenen lagt til vore dages folkeskole, og skolefaget “sang” blev obligatorisk for alle danske børn i land og by. Sangen har været med fra folkeskolens begyndelse. Det vil sige i næsten 200 år.

Mine bedste skoleminder har jeg fra morgensangen på Sønderborg Statsskole og senere på Aalborg Seminarium, hvor jeg underviste et par år i 1970'erne. I dag kan skolerne med sindsro sætte fællessangen højt på prioriteringslisten over fælles oplevelser og aktiviteter. Sange er jo ikke bare musik. Det er også digte, der er sat i musik. Set med de briller på bliver fællessangen en del af musik- og danskundervisningen. I tilgift lærer børnene, hvordan man opfører sig, når man er mange sammen. De lærer at koncentrere sig, de lærer at lytte og agere sammen med andre i en stor forsamling. Det er en tilgift, der er værd at tage med.

Jeg vil gerne gøre mit til at genoplive fællessangen i vore samfund både i og uden for skolen. Vi skal skabe situationer, hvor både børn, unge og voksne på deres egen krop og stemme kan mærke, hvor dejligt det er at synge sammen. Sangene har vi masser af. Gode sange, sjove sange, alvorlige sange, smukke sange, gamle og nye sange. Udfordringen er for mig at se at udbrede kendskabet til sangene ved at få stadig flere til at synge dem. En del skoler har taget opgaven på sig ved at genoptage morgensang som en daglig eller ugentlig foreteelse, måske med deltagelse af de forældre, der nu engang er på skolen på det tidspunkt, hvor der synges. Det er for mig at se en god vej at gå, som ikke bare skal være forbeholdt børn og unge i skolealderen.

Så syng bare med. Vi har en skatkiste af nyere og ældre danske sange med gode tekster og melodier, som børn, unge og voksne hver for sig og sammen kan have glæde af at synge med på.

□

“Sangen som hjerte og lunge i skolen”

- Dansk Sang tager temperaturen på skolesangen. Hvor godt er det lige, det går?
  - Der er morgensang på mange skoler!
    - Børn elsker at synge; men er musiklærerne dygtige nok til at give børnene store sangoplevelser?
- Er det rigtigt, at man synger mest på skolerne i Jylland?
- Har friskolen en mere aktiv fællessangstradition end folkeskolen?
- Kan det overhovedet betale sig at værne om den danske skolesang i disse globaliseringstider? Bliver vi ikke kørt over af de mange engelske popsange alligevel?
  - Er der noget lummert og reservertagtigt over de danske sange?
- Den frivillige musikundervisning i skolen har det rigtig skidt, og det går ud over korene. Hvor mange skolekor af i dag kan forresten synge en trestemmig sats?
- Hellere stjerne for en aften end én uudslukkelig stjerne blandt mange, som har været med til at løfte i flok i skolens kor.

I en artikelserie undersøger Dansk Sang, hvordan skolesangen rent faktisk har det, ligesom der sættes fokus på beslægtede områder med fokus på børnesang.